

Nr 14.

Ankom till riksdagens kansli den 14 mars 1919 kl. 6 e. m.

Konstitutionsutskottets utlåtande i anledning av väckt motion om införande av bestämmelser angående kvalificerad majoritet inom stadsfullmäktige, kommunalfullmäktige eller kommunalstämma såsom villkor för meddelande av rätt till detaljhandel med rusdrycker.

Närvarande: Herrar Clason, Bellinder, Mannheimer, K. J. Ekman,^{*)} Olof Olsson, von Geijer,^{*)} von Mentzer, von Zweigbergk, greve Alexander Hamilton, Ljunggren, Janson i Kungsör, Hallén, Räf,^{*)} Zander, Henrikson, Engberg, Vennerström,^{*)} Runefors, Nilsson i Antnäs, Eliasson.^{*)}

^{*)} Ej närvarande vid utlåtandets justering.

I en inom andra kammaren väckt, till konstitutionsutskottet hänvisad motion nr 169 hava herrar *Räf* och *Johanson* i Huskvarna hemställt, »att riksdagen behagade i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om sådana förändringar i vederbörliga förordningar, att för beviljande av detaljhandel med rusdrycker ansökningsen därom må vara tillstyrkt av $\frac{2}{3}$ bland stadsfullmäktige, kommunalfullmäktige eller kommunalstämma inom den kommun, där försäljningen är avsedd att äga rum».

Beträffande de skäl, motionärerna anført till stöd för sin hemställan, hänvisar utskottet till motionen.

Vid lagtima riksdagarna 1876, 1914 B, 1915 och 1916 samt vid **Utskottets** urtima riksdagen 1918 hava väckts motioner, vilka i likhet med den **yttrande.**

förevarande yrkat införande av kvalificerad majoritet vid kommunalt beslut i fråga om medgivande av detaljhandel med brännvin eller med rusdrycker i allmänhet.

Under det att de vid 1876 års riksdag väckta motionerna om införandet av fordran på kvalificerad majoritet inom kommuns beslutande myndighet för tillstyrkande av rättighet till detaljhandel med brännvin tillstyrktes av bevillningsutskottet samt bifölls av riksdagens första kammar, hava de senare i ämnet väckta motionerna avstyrkts av vederbörliga utskott samt avslagits av riksdagens båda kamrar. Icke heller nu känner sig konstitutionsutskottet övertygat, att en ändring i lagstiftningen i av motionärerna påyrkat hänseende skulle verka till gagn. Att en minoritet inom kommunen finge makt att gentemot en betydande majoritet bestämma att rusdrycksförsäljning icke skulle få äga rum torde enligt utskottets uppfattning icke komma att medföra den verkan i nykterhetshänseende, vilken motionerna avsett, utan i stället snarare åsamka nykterhetssträvandena skada. Utskottet håller nämligen före, att på ett område, sådant som det förevarande, lagstiftningens effektivitet är väsentligen beroende på att den uppbäres av ett mera allmänt rättsmedvetande, och att följaktligen bestämmelser, bakom vilka endast stode ett mindretal av de i kommunen beslutande, icke skulle äga den auktoritet, som vore av nöden för att de skulle göra åsyftat gagn.

Slutligen har utskottet jämväl uppmärksammat, att ett förslag liknande det i motionen framburna varit framlagt vid 1918 års urtima riksdag i samband med den då genomförda kommunala rösträttsreformen och därvid träffade bestämmelser angående de fall, då två tredjedelars majoritet borde vara erforderlig, utan att då vinna bifall.

Av anförda skäl får utskottet hemställa,

att föreliggande motion icke måtte till någon riksdagens åtgärd föranleda.

Stockholm den 14 mars 1919.

På konstitutionsutskottets vägnar:

SAM. CLASON.

Reservationer:

1:o) av herr *von Mentzer*, som anfört:

Då utskottets majoritet förklarar sig anse, att bestämmelser, bakom vilka stode endast ett mindretal av de i kommunen beslutande, icke skulle äga nödig auktoritet, har jag ej kunnat biträda denna mening. Inskränkningar i rusdrycksförsäljningarna hava i allmänhet enligt min uppfattning i sig själva det värde, att de äga nödig auktoritet. Hela vår nuvarande rusdryckslagstiftning synes mig vara grundad på sistberörda auktoritet. Skulle man i alla föreliggande fall medgifva, att flertalet inom varje enskild kommun för sig finge fatta beslut angående dessa försäljningar, skulle säkerligen på mer än ett ställe nu lagfästa inskränkningar upphävas. Härtill kommer den inverkan, en rusdrycksförsäljning inom en kommun har på kringliggande kommuner. Med hänsyn till denna inverkan och då de, som vilja arbeta för beviljande av rusdrycksförsäljningar, säkerligen i flera av — särskilt de smärre — kommunerna med nu gällande lag kunna genomdriva sin vilja till skada för kringliggande nejd, har jag ansett mig böra hemställa,

att förevarande motion måtte av riksdagen bifallas.

2:o) av herr *Janson i Kungsör*, som ansett, att förevarande motion bort av utskottet tillstyrkas;

3:o) av herr *Runefors*;

4:o) av herrar greve *Alexander Hamilton*, *Zander* och *Engberg* beträffande viss del av motiveringen.
